

Notă informativă
la proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea
Programului de susținere a inovațiilor digitale și startup-urilor tehnologice
(număr unic: 820/MEI/2020)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Economiei.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Dezvoltarea tehnologică și inovarea digitală continuă să fie unul dintre cele mai dinamice segmente ale economiei Republicii Moldova, cu o contribuție estimată la 3,1% din produsul intern brut (PIB). În multe privințe, acesta este rezultatul unei atenții susținute din partea Guvernului Republicii Moldova, care a priorizat și realizat mai multe inițiative de politică și de reglementare.

Totuși, potențialul întreprinderilor private din Moldova nu este încă pe deplin valorificat. O serie de bariere semnificative nu permit antreprenorilor să ofere tehnologii, produse și/sau servicii inovatoare în scopul stimulării productivității și competitivității economice, cum ar fi:

- resursele limitate în sectorul privat, destinate dezvoltării și promovării de noi produse și servicii care să accelereze transformarea digitală și dezvoltarea sustenabilă;
- riscul exodului de capital și al „exodului de creiere” din expertiza locală, atunci când întreprinderile naționale sunt constrânse de un mediu de afaceri nefavorabil și nu beneficiază de sprijin suficient pentru a extinde inovațiile promițătoare;
- lipsa unui mecanism de finanțare dedicat pentru startup-urile din domeniul tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC)/inovării digitale, al tehnologiilor ecologice și producției sustenabile;
- absența unui sistem financiar deschis și facil pentru creditarea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) și startup-urilor, care încearcă să creeze prototipuri și să-și extindă integrarea pe piață în sectoare și industrii noi;
- capacitatea limitată a startup-urilor și IMM-urilor de a spori rolul digitalizării, sustenabilității și circularității întreprinderilor private și a agențiilor publice prin intermediul unor produse și servicii noi;
- veniturile reduse în cazul întreprinderilor private aflate la început de drum din cauza contractării economice provocate de pandemia COVID-19.
- coordonarea insuficientă și schimbul de informații limitat între diverși actori ai ecosistemului de inovare, și anume sectorul public, sectorul privat, parcurile IT, științifice și tehnologice, mediul academic, investitorii/finanțatorii privați și partenerii de dezvoltare.
- un ecosistem de inovare fracturat care blochează progresele tehnologice și digitale, limitând astfel competitivitatea economică și potențialul de creștere;
- lipsa de convergență dintre cercetarea și dezvoltarea științifică, inovarea în afaceri, prioritățile naționale de dezvoltare și nevoile socio-economice.

În prezent, circa 80% dintre companii IT elaborează servicii și produse destinate piețelor externe, fiind concentrate pe outsourcing, dezvoltarea, testarea și customizarea soluțiilor pentru companiile străine, în detrimentul creării și promovării produselor/serviciilor IT proprii.

Totodată, în condițiile pandemiei globale, portofoliul de servicii, categoria de consumatori a început să se modifice, accentuându-se necesitatea de creare a serviciilor noi solicitate pe piața. În acest sens, crearea unui mecanism de susținere prin finanțare nerambursabilă a inovației digitale ar permite dezvoltarea pieței locale IT pe orizontală, reținerea în țară a valorii adăugate din vânzările IT exportate, precum și creșterea valorii adăugate pentru alte sectoare.

Dezvoltarea unui ecosistem de inovare matur și robust implică un sprijin guvernamental strategic pentru startup-urile aflate atât în fazele incipiente cât și mai avansate, cu un accent specific pe „tehnologizarea” economiilor naționale prin intermediul inovațiilor digitale, „inteligente”, sustenabile, circulare și bazate pe TIC.

Prin Legea nr. 142/2020 pentru modificarea Legii nr.77/2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației, legiuitorul expres a aprobat cadrul normativ necesar, intervenind cu modificări pentru rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației de a beneficia de mijloace financiare din fondul de susținere a inovațiilor digitale și startup-urilor tehnologice, punând în sarcina Guvernului aprobarea principiilor, misiunii, obiectivelor, precum și modul de formare și utilizare a mijloacelor acestuia în baza unui regulament.

Reieșind din avizele parvenite de la MF, MJ, CNA la proiectul Regulamentului Fondului de susținere a inovațiilor digitale și startup-urilor tehnologice (număr unic 820/MEI/2020), Ministerul Economiei a ajustat proiectul, prin prisma obiectiile și propunerilor autorităților menționate, modificând totodată și denumirea acestuia în Program.

Obiectivul Programului de susținere a inovațiilor digitale și startup-urilor tehnologice este de a acorda finanțare nerambursabilă IMM-urilor inovatoare și startup-urilor pentru produse și servicii TIC, tehnologii noi și digitalizare, în scopul stimulării cercetării și dezvoltării, prototipării și inovării în domeniul producției industriale durabile și al tehnologiilor ecologice.

De asemenea, la recomandarea Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (Proces verbal nr.35 din 20.10.2020), prin proiectul dat, se extinde aria de subiecți eligibili pentru Program.

Implementarea Programului se pune în sarcina Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii, în coordonare cu Ministerul Economiei.

Este de menționat că necesită a se considera și deschiderea și angajamentul partenerilor de dezvoltare și donatorilor de a aloca mijloace financiare și susține inovațiile digitale din țară (prin intermediul surselor externe direct sau prin intermediul bugetului de stat).

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Programul funcționează cu trei componente de finanțare tematică:

Inovare digitală – idei și metode inovatoare care conduc la dezvoltarea de produse, servicii și/sau modele de operare digitale sau electronice;

Tehnologie verde – progrese în domeniul cercetării și dezvoltării care conduc la noi produse și servicii tehnologice menite să înlocuiască materialele, mașinile, procesele și sistemele care generează rezultate negative pentru mediu;

Producție sustenabilă – dezvoltarea de procese, practici și aplicații inovatoare care să transforme modelele existente de producție industrială pentru a promova circularitatea resurselor.

Programul susține prin finanțare nerambursabilă dezvoltarea și promovarea pe piață în scopuri comerciale a produselor și/sau serviciilor, conform componentelor de finanțare tematică menționate mai sus, pentru următoarele domenii:

- Tehnologia informației și comunicațiilor
- Media digitală
- Fabricație
- Agricultură
- Educație
- Sănătate
- Servicii financiare
- Industrii creative
- e-Comerț
- Reciclare.

Actorii principali:

Entități publice: ME; ODIMM; MEC; Moldova IT Park

Parteneri de dezvoltare

Incubatoare și acceleratoare; Universități; Parcuri științifice, tehnologice; Asociații de profil.

Programul se propune a fi gestionat de ODIMM cu suportul Consiliului de coordonare, un organ colegial fără personalitate juridică. Misiunea Consiliului de coordonare este acordarea suportului ODIMM în selectarea produselor și/sau serviciilor digitale care vor beneficia de granturi.

În componența Consiliului de coordonare vor intra reprezentanți ai ME, MF, MEC, 4 membri externi atrași din mediul privat reprezentând fonduri de investiții, universități cu renume, corporații tehnologice globale.

Măsurile de finanțare vor fi elaborate de către ODIMM și aprobate de către Consiliul de administrare.

Manualul operațional al Programului va descrie fiecare măsură de finanțare, procedura de selecție, etapele de finanțare, procedurile de aplicare, raportare și măsurarea impactului.

Beneficiar al grantului poate fi un startup tehnologic care elaborează produsul și/sau

serviciul digital, în domeniile menționate mai sus, este scalabil și are potențial de creștere.
5. Fundamentarea economico-financiară
Aplicarea reglementărilor propuse va avea impact financiar asupra bugetului de stat. Resursele financiare ale Programului se constituie și se acumulează din alocațiile bugetare prevăzute în Legea bugetului de stat pe anul respectiv, surse externe, precum și din alte surse ce nu contravin legislației Republicii Moldova. Startup-urile beneficiază de finanțare nerambursabilă sub formă de granturi în limita de 80% din costurile legate de dezvoltarea și promovarea produselor și/sau serviciilor, dar nu mai mult de 500.000 MDL. Procedura de finanțare, etapele și cuantumul sunt stabilite în contract de grant, în conformitate cu Manualul Operațional.
6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare
Aprobarea hotărârii implică elaborarea și aprobarea de către ODIMM a unor reglementări și norme operaționale.
7. Avizarea și consultarea publică a proiectului
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web a Cancelariei de Stat (www.particip.gov.md) în compartimentul „Transparența decizională”. Proiectul a fost avizat/reavizat conform legislației în vigoare, propunerile și obiecțiile au fost integrate în Sinteză și descrise în Notă la compartimentul 2 și 4.
8. Constatările expertizei anticorupție
Proiectul de hotărâre a fost expertizat de Centrul Național Anticorupție, conform procedurii.
9. Constatările expertizei de compatibilitate
Prezentul proiect nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene
10. Constatările expertizei juridice
Expertiza juridică este inclusă în Sinteză obiecțiilor și propunerilor.
11. Constatările altor expertize
Analiza Impactului la proiect a fost elaborată și audiată în Comisia AI din 13.10.2020.